

ставка, за якою банк зобов'язується сплачувати річні відсотки, час і місце їх виплати, час і місце погашення закладного листа, назва іпотечного банку, який є боржником щодо утримувача закладного листа, положення про можливість розірвання договору (дострокового погашення закладного листа);

8. Обов'язковою складовою закладного листа є так звана купонна книжка, що складається з окремих купонів, на яких позначені суми виплати відсотків і дата їх виплати. Держатель закладного листа отримує відсотки за пред'явлення відповідного купона [1].

Література:

1. Кручок С.І. Емісія іпотечних цінних паперів як засіб рефінансування // Вісник Національного банку України. – 2001. – № 3. – С. 38.
2. Лагутін В.Д. Кредитування. Теорія і практика. Київ. 2002.
3. Нізков О. «Цінні папери України». № 24 (262). 26 червня 2003.
4. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» № 3480-IV від 23 лютого 2006 року.

УДК 657.6:004.9

Гур'єва І. М.,

директор департаменту інспектування у сфері освіти і науки України

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНОГО БЕЗПЕРЕРВНОГО АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Сучасні тенденції розвитку аудиту в Україні пов'язані із зростаючою необхідністю у підвищенні якості та ефективності аудиторських послуг. Перспективним напрямом зменшення трудомісткості та збільшення оперативності виконання аудиторських процедур є їх автоматизація. В сучасних умовах науково-технічного прогресу застосування інформаційних технологій має місце в обліку, аналізі й аудиті необоротних матеріальних активів (НМА). З використанням інформаційних технологій в державних установах відбувається перехід до безперервного аудиту НМА з використанням комп'ютерних мереж.

Грунтовних наукових досліджень у сфері аудиту НМА на безперервній основі і досі немає. Така ситуація пояснюється неврахуванням сучасними науковцями усіх організаційних умов автоматизованого аудиту НМА, які складають найбільшу частку в активах державних установ, підлягають частим і значним махінаціям, а, значить, потребують першочергово внутрішнього та зовнішнього контролю.

Концепція постійного аудиту полягає в оперативному передаванні

обліково-аналітичної інформації про НМА до аудиторської фірми на перевірку. Для того, щоб інформаційні трансакції відбувалися в режимі реального часу комп'ютерна програма зовнішнього аудитора має бути підключене до автоматизованої системи обліку, аналізу й контролю НМА державної установи. Аудиторське програмне забезпечення обов'язково повинно синхронізуватися з комп'ютерними програмами державної установи, як наслідок, отримувати, розпізнавати та класифікувати обліково-аналітичну інформацію про НМА.

Виникає потреба в об'єднанні інформаційних систем державної установи та аудиторської фірми. За таких умов на достатньо високому рівня мають реалізуватися способи ідентифікації осіб, які матимуть право доступу до програмного забезпечення. Здійснення постійної аудиторської перевірки обов'язково повинно бути також обумовлене сторонами аудиторського процесу. В договорі на проведення аудиторської перевірки державна установа декларує змогу надати доступ зовнішньому аудитору до необхідної інформації в режимі реального часу.

Аудитори, в свою чергу, зобов'язуються надавати якісні аудиторські послуги з умовою гарантування інформаційної безпеки підприємства. Реалізація конфіденційності можлива за умови використання інтернет-ресурсів державної установи або аудиторської фірми для обміну інформацією. Без встановлення договірних відносин здійснення постійного аудиту варто розцінювати як порушення економічної таємниці та витік конфіденційної інформації. Окрім того, в договорі про надання аудиторських послуг обов'язково мають бути обумовлені усі умови аудиту НМА щодо встановлення термінів виконання, потреби використання програмного та технічного забезпечення, доступу посадових осіб до обліково-аналітичної інформації тощо.

Усі процедури контролю обліково-аналітичних даних про НМА повинні виконуватися в автоматизованому режимі. Без залучення працівників аудиторської фірми можливе виконання тестових завдань з обліку, аналізу й контролю НМА, перевірка електронних первинних документів щодо НМА по суті та за формою, оцінка правильності відображення на рахунках обліку господарських операцій з НМА через їх порівняння з еталонними зразками, обчислення контрольних сум в регістрах обліку та звітності тощо. Після обробки інформації комп'ютерна програма аудиту НМА повинна видавати результати перевірки аудитору. Про виявлені помилки й недоліки в обліку, аналізу й контролю НМА необхідно одразу повідомляти керівництво державної установи з поданням пропозицій щодо їх вирішення ще до завершення звітного періоду. Таким чином, реалізуватиметься принцип оперативності у наданні аудиторських послуг, що особливо важливо для внутрішнього аудиту НМА.

Перспективним для державних установ є делегування функцій внутрішнього аудиту незалежній аудиторській фірмі для їх реалізації в

безперервному режимі.

При передачі обов'язків з контролю НМА аудиторській фірмі відбувається інтеграція внутрішнього та зовнішнього аудиту державних установ. Аудиторські процедури внутрішнього аудиту НМА здійснюються за аналогією до зовнішньої аудиторської перевірки. Оскільки фінансова звітність державної установи є загальнодоступною для усіх користувачів, то дані фінансового обліку НМА є публічними, що і зумовлює потребу в залученні зовнішніх експертів для незалежного підтвердження їх достовірності. Державній установі рекомендовано делегувати повноваження фінансового обліку та внутрішнього аудиту НМА на його основі аудиторській фірмі. Передавання функціональних обов'язків служби внутрішнього аудиту дає змогу державній установі уникнути вступу її працівників в змову з метою махінацій та маніпуляцій з НМА.

Отже, інтеграція внутрішнього і зовнішнього аудиту НМА через запровадження постійного контролю з делегуванням аудиторській фірмі функціональних обов'язків працівників державної установи сприятиме зростанню оперативності в наданні аудиторських послуг. Скоротиться тривалість контрольного періоду, час реагування на помилки та недоліки в обліку, аналізі й контролі НМА. Державна установа та аудиторська фірма матиме змогу оптимізувати свої витрати часу й коштів на оплату працівників, діяльність яких автоматизована або делегована. Підвищиться ефективність внутрішнього та зовнішнього аудиту НМА завдяки більш широкому охопленню інформаційної бази установи державної форми власності, автоматизації обробки аудиторських доказів та формування робочих й результативних документів аудитора.

УДК 657.01

Джугла Н.В.,
студентка

Науковий керівник:

Муравський В.В.,

к.е.н., викладач кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

З метою максимізації прибутків в умовах ринкової економіки підприємства концентрують значну увагу на управлінні витратами діяльності. Забезпечення ефективної витратної політики господарюючих суб'єктів особливо важливе в умовах зростаючої інфляції, ринкової конкуренції,